

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล
(Individual Study)

เรื่อง การใช้ดิจิทัลแพลตฟอร์มสร้างเสริมทักษะความรู้
ด้านอาชีพให้เด็กและเยาวชนในครอบครัวอุปถัมภ์
เพื่อลดปัญหาความยากจนข้ามรุ่น

จัดทำโดย นางศิริรัตน์ กาญจนกำธร
รหัส 9721

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรนักบริหารระดับสูง: ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และคุณธรรม รุ่นที่ 97
วิทยาลัยนักบริหาร สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ.
ประจำปี 2566
ลิขสิทธิ์ของสำนักงาน ก.พ.

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล
(Individual Study)

เรื่อง การใช้ดิจิทัลแพลตฟอร์มสร้างเสริมทักษะความรู้ด้านอาชีพ
ให้เด็กและเยาวชนในครอบครัวอุปถัมภ์เพื่อลดปัญหาความยากจนข้ามรุ่น

จัดทำโดย นางศิริรัตน์ กาญจนกำธร
รหัส 9721

หลักสูตรนักบริหารระดับสูง: ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และคุณธรรม รุ่นที่ 97
วิทยาลัยนักบริหาร สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ.
ประจำปี 2566

รายงานนี้เป็นความคิดเห็นเฉพาะบุคคลของผู้ศึกษา

สำนักงาน ก.พ.

เอกสารรายงานการศึกษาส่วนบุคคลนี้โอนมาให้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรนักบริหารระดับสูง : ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และคุณธรรม ของสำนักงาน ก.พ.

ลงชื่อ อาจารย์เชิดศักดิ์ สันติวรุฒิ
อาจารย์ที่ปรึกษา

ลงชื่อ อาจารย์ปัทมา เขียววิศิษฐ์สกุล
อาจารย์ที่ปรึกษา

ลงชื่อ อาจารย์อารักษ์ พรหมณี
อาจารย์ที่ปรึกษา

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล เรื่อง “การใช้ดิจิทัลแพลตฟอร์มสร้างเสริมทักษะความรู้ด้านอาชีพ ให้เด็กและเยาวชนในครอบครัวอุปถัมภ์เพื่อลดปัญหาความยากจนข้ามรุ่น” มีวัตถุประสงค์ในการนำเสนอ แนวคิดการใช้ดิจิทัลแพลตฟอร์ม (Digital Platform) เพื่อสร้างเสริมทักษะความรู้ด้านอาชีพให้เด็กและเยาวชน ในครอบครัวอุปถัมภ์ (Foster Family) ให้เด็กและเยาวชนได้เข้าถึงข้อมูลด้านอาชีพที่หลากหลาย อันจะเป็น แนวทางในการเตรียมความพร้อมด้านอาชีพในอนาคต โดยมีเป้าหมายเพื่อให้เด็กและเยาวชนในครอบครัว อุปถัมภ์เกิดแรงบันดาลใจในการประกอบอาชีพที่ใฝ่ฝันในอนาคต ทำให้มีรายได้ที่สามารถเลี้ยงตนเองและ ครอบครัวได้ มีความมั่นคงในชีวิต พ้นจากความยากจนข้ามรุ่น ไม่จำเป็นต้องพึ่งพิงสวัสดิการของรัฐ และ ไม่ปัญหาของสังคมอีกต่อไป

รายงานการศึกษานี้ผู้ศึกษาได้เรียบเรียงขึ้นจากประสบการณ์การทำงานในระหว่างดำรง ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์อำนวยการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม กรมกิจการเด็กและเยาวชน โดยรับผิดชอบงาน ด้านครอบครัวอุปถัมภ์ (Foster Family) ภายใต้ระเบียบกรมประชาสงเคราะห์ว่าด้วยการสงเคราะห์เด็กแบบ ครอบครัวอุปถัมภ์ พ.ศ. 2544 ซึ่งปัจจุบันมีเด็กที่อยู่ในความดูแลของครอบครัวอุปถัมภ์ซึ่งส่วนใหญ่เป็น เครือญาติจำนวน 5,297 ราย เด็กเหล่านี้มีอายุระหว่างแรกเกิด - 18 ปี ครอบครัวอุปถัมภ์เป็นครอบครัว ยากจนต้องพึ่งพิงสวัสดิการของรัฐ จากการทำงาน พบว่า งบประมาณเงินอุดหนุนช่วยเหลือค่าเลี้ยงดูเด็ก มีจำกัดไม่เพียงพอต่อความต้องการที่เพิ่มขึ้น และเมื่อเด็กพ้นเกณฑ์การช่วยเหลือแล้วหน่วยงานที่รับผิดชอบ ไม่มีนโยบายติดตามต่อจึงไม่ทราบว่าอนาคตเด็กเหล่านี้เป็นอย่างไร เด็กบางรายอาจไม่ได้เรียนต่อ ไม่มีงานทำ หรือทำงานที่มีรายได้น้อยเพราะขาดทักษะ ซึ่งอาจเสี่ยงต่อการเกิดปัญหาสังคมตามมา เช่น ปัญหายาเสพติด และอาชญากรรม จึงเห็นได้ว่าเด็กและเยาวชนที่อยู่ในความดูแลของครอบครัวอุปถัมภ์เหล่านี้ไม่สามารถ หลุดพ้นจากความยากจนข้ามรุ่นได้หากไม่ได้รับการส่งเสริมด้านอาชีพเพื่อให้มีงานทำในอนาคต ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงเห็นว่า เราจะทำอย่างไรที่ทำให้เด็กและเยาวชนกลุ่มนี้หลุดพ้นจากความยากจนข้ามรุ่น ได้มีงานทำ และสามารถเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้อย่างมั่นคง ไม่ต้องพึ่งพิงสวัสดิการของรัฐอีกต่อไป ซึ่งเป็น การดำเนินการที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ และแผนแม่บทที่เกี่ยวข้อง สามารถตอบโจทย์ของ การลดปัญหาความยากจนข้ามรุ่นของสหประชาชาติได้

ผู้ศึกษาได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาเป็นข้อมูลและแนวทางในการเรียนรู้ในการใช้ ดิจิทัลแพลตฟอร์มสร้างเสริมทักษะความรู้ด้านอาชีพให้เด็กและเยาวชนในครอบครัวอุปถัมภ์เพื่อลดปัญหา ความยากจนข้ามรุ่น ได้แก่ แนวคิดความยากจนข้ามรุ่น การลดความยากจนข้ามรุ่นของสหประชาชาติ การแนะแนวอาชีพ ทฤษฎีการเลือกอาชีพของฮอลแลนด์ และทฤษฎีเชื่อมโยงความรู้ ในการวิเคราะห์

จากการวิเคราะห์ข้อเสนอในการขับเคลื่อนดังกล่าว พบว่า กว่าร้อยละ 80 ของครอบครัวอุปถัมภ์ เป็นปู่ย่าตายาย ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร มีรายได้น้อย ขาดทักษะในการเลี้ยงดูเด็กให้ทันต่อโลก ดิจิทัล และจากสถิติของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กทั่วประเทศ พ.ศ. 2565 พบว่า เด็กและเยาวชนที่ถูก ดำเนินคดีเป็นเด็กจากครอบครัวที่พ่อแม่แยกกันอยู่ถึงร้อยละ 70.25 ตลอดถึงข้อมูลอัตราการเกิดของเด็ก ที่มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่ประเทศกำลังต้องการแรงงานหนุ่มสาวเพิ่มมากขึ้นเนื่องจาก สถานการณ์สังคมผู้สูงอายุ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องส่งเสริมทักษะความรู้ด้านอาชีพให้เด็กและเยาวชน ได้เตรียมความพร้อมตนเองในด้านอาชีพที่เหมาะสมกับความต้องการและความสามารถรวมถึงตลาดแรงงาน

โดยผู้ศึกษาได้วางแผนการดำเนินงานสำหรับโครงการการใช้ดิจิทัลแพลตฟอร์มส่งเสริมทักษะความรู้ด้านอาชีพเด็กและเยาวชนในครอบครัวอุปถัมภ์ไว้ 3 ระยะด้วยกันคือ ระยะสั้น (ปี 2567) ปรับปรุงระบบฐานข้อมูลครอบครัวอุปถัมภ์ให้เป็นปัจจุบัน ศึกษาการจัดทำแพลตฟอร์มเพื่อส่งเสริมทักษะความรู้ด้านอาชีพสำหรับเด็กและเยาวชนจากผู้เชี่ยวชาญที่ วิเคราะห์ข้อมูล เขียนขออนุมัติโครงการ จัดทำขอบเขตของงาน ระยะกลาง (ปี 2568) จัดทำดิจิทัลแพลตฟอร์มสร้างเสริมทักษะความรู้ด้านอาชีพให้เด็กและเยาวชนในครอบครัวอุปถัมภ์ สร้างความร่วมมือกับภาคเอกชน เพื่อให้ข้อมูลบนดิจิทัลแพลตฟอร์มบรรลุวัตถุประสงค์ของตลาดแรงงานจริง สร้างความร่วมมือกับภาคประชาสังคม เพื่อให้ดิจิทัลแพลตฟอร์มมีความแตกต่างหลากหลาย และประชาสัมพันธ์ดิจิทัลแพลตฟอร์มให้กลุ่มเป้าหมายและผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบอย่างทั่วถึงครอบคลุม ระยะยาว (ปี 2569 เป็นต้นไป) สำรวจความพึงพอใจ และความคิดเห็นของผู้ใช้งานที่มีต่อดิจิทัลแพลตฟอร์ม ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง และพัฒนาแพลตฟอร์มให้มีประสิทธิภาพตอบสนองความต้องการของเด็กและเยาวชนในด้านอาชีพครบทุกมิติ ตลอดจนติดตามประเมินผลเด็กกลุ่มเป้าหมายเป็นรายบุคคลทั้งที่อยู่ในระบบได้รับเงินอุดหนุนและที่พ้นเกณฑ์การช่วยเหลือเงินอุดหนุนไปแล้ว ว่าเด็กได้ประกอบอาชีพ หรือได้ไปศึกษาต่อเพื่อจะได้ประกอบอาชีพตามที่เด็กได้วางแผนไว้หรือไม่

ในโอกาสที่ผู้ศึกษาได้เข้ารับการอบรมหลักสูตรนักบริหารระดับสูง ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และคุณธรรม (นบส.1) รุ่นที่ 97 มีความสำคัญยิ่งต่อความสำเร็จที่จะขับเคลื่อนข้อเสนอนี้ให้เกิดขึ้นจริงและบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่คาดหวังไว้ เนื่องจากการอบรมหลักสูตรนี้ทำให้เกิดการส่งเสริมและสนับสนุนทักษะด้านต่าง ๆ ของผู้ศึกษาที่จะนำไปใช้ในการขับเคลื่อนการใช้ดิจิทัลแพลตฟอร์มสร้างเสริมทักษะความรู้ด้านอาชีพให้เด็กและเยาวชนกลุ่มเป้าหมายมีโอกาสเกิดขึ้นได้ อันจะนำไปสู่เป้าหมายสูงสุดของข้อเสนอแนวคิดนี้ คือ เด็กและเยาวชนในครอบครัวอุปถัมภ์ได้รับประโยชน์ มีทักษะความรู้ด้านอาชีพ และสามารถประกอบอาชีพและมีรายได้ที่มั่นคงในอนาคตสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงสถานะทางสังคม เศรษฐกิจ และหยุดวงจรความยากจนที่ส่งต่อกันจากรุ่นสู่รุ่นในที่สุด

กิตติกรรมประกาศ

การจัดทำรายงานการศึกษาส่วนบุคคล (Individual Study : IS) ของผู้ศึกษาฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาอย่างสูงจากอาจารย์เชิดศักดิ์ สันติวรวุฒิ อาจารย์ที่ปรึกษา IS ที่กรุณาให้คำแนะนำปรึกษาตลอดจนได้ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่ง ผู้ศึกษาตระหนักถึงความตั้งใจ ความใส่ใจ และความห่วงใยของอาจารย์ และขอกราบขอบพระทัยเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

นอกจากนี้ขอขอบพระคุณอาจารย์ปัทมา เขียววิศิษฐ์สกุล และอาจารย์อารักษ์ พรหมณี อาจารย์ที่ปรึกษาอีกสองท่าน ที่กรุณาให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะดี ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการทำรายงานของผู้ศึกษาเป็นอย่างมาก

ขอขอบคุณเพื่อน ๆ นบส.1 กลุ่ม GP3 ทุกท่านที่ให้กำลังใจและทำให้ผู้ศึกษารู้สึกสนุกกับการจัดทำรายงานฉบับนี้ สุดท้ายขอขอบคุณนายธนเดช กาญจนกำธร ที่เป็นกำลังใจให้ตลอดมา

ศิริรัตน์ กาญจนกำธร

30 พฤษภาคม 2566

สารบัญ

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร.....	ก
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	จ
สารบัญภาพ	ฉ
1. วิสัยทัศน์ของตำแหน่งเป้าหมาย.....	1
1.1 การวิเคราะห์บริบทและทิศทางเชิงยุทธศาสตร์ของส่วนราชการ	1
1.2 ตำแหน่งรองอธิบดีที่เป็นเป้าหมาย	6
1.3 การกำหนดวิสัยทัศน์ของตำแหน่งเป้าหมาย	9
2. ข้อเสนอเพื่อการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติ.....	11
2.1 การกำหนดประเด็นการศึกษา.....	11
2.2 การกำหนดข้อเสนอเชิงนโยบาย.....	16
2.3 ภาวะผู้นำเพื่อขับเคลื่อนข้อเสนอ.....	24
3. แผนพัฒนาตนเอง	26
3.1 การวิเคราะห์ตนเอง.....	26
3.2 การวางแผนพัฒนาตนเอง.....	27
แผนพัฒนารายบุคคล.....	27
3.3 ผลการพัฒนาตนเอง.....	35
บรรณานุกรม	36
ประวัติผู้เขียนเอกสารรายงานการศึกษาส่วนบุคคล	39

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1 ผลการดำเนินงานครอบครัวอุปถัมภ์ปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 – ปัจจุบัน.....	14
ตารางที่ 2 ข้อมูลเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจและคุ้มครองเด็กทั่วประเทศ ปี 2565.....	15

สารบัญภาพ

ภาพที่ 1	โครงสร้างกรมกิจการเด็กและเยาวชน.....	2
ภาพที่ 2	แนวคิด SOAR Analysis	4
ภาพที่ 3	ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580 (ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับกรมกิจการเด็กและเยาวชน).....	5
ภาพที่ 4	แผนปฏิบัติการราชการระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570) ของกรมกิจการเด็กและเยาวชน.....	6
ภาพที่ 5	แนวคิด SDGs องค์การสหประชาชาติ	18

1. วิสัยทัศน์ของตำแหน่งเป้าหมาย

(ข้อมูลส่วนบุคคลไม่เผยแพร่)

2. ข้อเสนอเพื่อการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติ

2.1 การกำหนดประเด็นการศึกษา

การใช้ดิจิทัลแพลตฟอร์มสร้างเสริมทักษะความรู้ด้านอาชีพให้เด็กและเยาวชนในครอบครัวอุปถัมภ์ เพื่อลดปัญหาความยากจนข้ามรุ่น

2.1.1 ความเป็นมาของปัญหาและความท้าทายของเรื่องที่ทำการศึกษา

ประเทศไทยมีจำนวนประชากร 66.17 ล้านคน และมีเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี จำนวน 12.8 ล้านคน¹ เด็กและเยาวชนที่อยู่ในครัวเรือนยากจนประสบปัญหาความเหลื่อมล้ำหลายประการ เช่น เด็กในกลุ่มนี้เพียงร้อยละ 40 เท่านั้นที่ได้อยู่กับทั้งพ่อและแม่ และมีเพียงร้อยละ 14 เท่านั้นที่ในบ้านมีหนังสือตั้งแต่ 3 เล่มขึ้นไป ประกอบกับความเปราะบางของครอบครัวเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เด็กจำนวนมากเข้าสู่การเลี้ยงดูทดแทนในรูปแบบสถาบัน และพบว่ามักจะเป็นการอาศัยในระยะยาวจนกว่าเด็กจะบรรลุนิติภาวะ²

กรมกิจการเด็กและเยาวชน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ มีภารกิจเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชน การคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิเด็กและเยาวชน การส่งเสริมสวัสดิการเด็ก เยาวชน และครอบครัว โดยการกำหนด นโยบาย มาตรการ กลไก ส่งเสริมสนับสนุน ภาครัฐและภาคเอกชน ติดตามและประเมินผลการดำเนินการตามนโยบายและมาตรการที่กำหนด เพื่อให้เด็กและเยาวชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีความมั่นคงในการดำรงชีวิต

นโยบายสำคัญหนึ่งของกรมกิจการเด็กและเยาวชน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ คือการสนับสนุนครอบครัวเปราะบางและจัดบริการสำหรับเด็กที่ไม่ได้รับการเลี้ยงดูโดยพ่อแม่ โดยกรมกิจการเด็กและเยาวชน มีสถานรองรับในสังกัด 33 แห่ง รวมถึงบ้านพักเด็กและครอบครัวที่มีในทุกจังหวัด ซึ่งให้บริการแก่เด็กประมาณ 16,600 คนต่อปี ทั้งยังมีสถานรองรับเด็ก ซึ่งรวมถึงสถานสงเคราะห์ สถานคุ้มครองสวัสดิภาพ และสถานพัฒนาและฟื้นฟูของรัฐซึ่งมีเด็กราว 4,100 คนในความดูแลในแต่ละปี อย่างไรก็ตาม หน่วยงานในกระทรวงเดียวกันยังมีสถานรองรับเด็กอื่น ๆ รวมถึง สถานสงเคราะห์เด็กพิการและสถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ด้วย จากการดำเนินงานดังกล่าว ประเทศไทยยังคงพึ่งพิงสถานรองรับเด็กเป็นมาตรการหลักในการให้บริการแก่เด็กที่ไม่ได้อยู่กับพ่อแม่³ แต่ด้วยนโยบายด้านการเลี้ยงดูทดแทนสำหรับเด็กในประเทศไทย ส่งผลให้หน่วยงานภาครัฐมีแนวปฏิบัติในการลดการพึ่งพิงสถาบันมากขึ้น ด้วยการให้ความสำคัญกับมาตรการป้องกันการเลี้ยงดูทดแทนโดยไม่จำเป็นผ่านการเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัว และเน้นการเลี้ยงดูทดแทนในรูปแบบครอบครัวมากยิ่งขึ้นรวมถึงการพัฒนาศักยภาพครอบครัว

¹สำนักงานสถิติแห่งชาติ.(2565). จำนวนประชากรอายุต่ำกว่า 18 ปี (จากทะเบียน). สืบค้น 20 เมษายน 2566, จาก https://catalog.nso.go.th/mk/dataset/os_01010401_0101

² กรมกิจการเด็กและเยาวชน & องค์การยูนิเซฟ ประเทศไทย. (2565). แผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยการเลี้ยงดูทดแทนสำหรับเด็ก ระยะที่ 1.

³ กรมกิจการเด็กและเยาวชน & องค์การยูนิเซฟ ประเทศไทย. (2565). แผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยการเลี้ยงดูทดแทนสำหรับเด็ก ระยะที่ 1.

ให้สามารถดูแลเด็กได้อย่างเหมาะสมตามช่วงวัย โดยการสนับสนุนเงินสงเคราะห์เด็กในครอบครัวยากจนแก่เด็กจำนวนกว่า 175,000 คนต่อปี งบประมาณกว่า 175 ล้านบาท ค่าตอบแทนการเลี้ยงดูเด็กในครอบครัวอุปถัมภ์ (Foster care) จำนวนกว่า 339 คน เป็นเงิน จำนวน 2,000 บาท ต่อคนต่อเดือน รวมไปถึงการดำเนินงานจัดหาครอบครัวอุปถัมภ์ภายใต้ระเบียบกรมประชาสงเคราะห์ว่าด้วยการสงเคราะห์เด็กในครอบครัวอุปถัมภ์ พ.ศ. 2544 โดยการสนับสนุนเงินอุดหนุนช่วยเหลือค่าเลี้ยงดูเด็กในครอบครัวอุปถัมภ์ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเครือญาติ จำนวน 5,297 คน โดยเป็นเด็กที่มีอายุตั้งแต่แรกเกิดจนถึงอายุ 18 ปีบริบูรณ์ ซึ่งเป็นในความอุปการะของสถานรองรับเด็ก เด็กกำพร้า ถูกทอดทิ้ง หรือเป็นเด็กที่ครอบครัว/บิดามารดาประสบปัญหาไม่สามารถให้การเลี้ยงดูเด็กได้ ให้ได้รับการดูแลในบริบทของครอบครัวที่เหมาะสมของเด็กแต่ละคน โดยกลุ่มเป้าหมายเด็กในครอบครัวอุปถัมภ์ เป็นเด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูอยู่ในครอบครัวและชุมชนอยู่ก่อนแล้วหรือเด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูในสถานรองรับและกลับคืนสู่ครอบครัวเครือญาติอุปถัมภ์ ในรูปแบบการจัดหาครอบครัวอุปถัมภ์ ซึ่งเป็นระบบการเลี้ยงดูทดแทนครอบครัวสำหรับเด็กรูปแบบหนึ่งที่ทำเนิกรการในระหว่างรอการจัดหาครอบครัวบุญธรรม หรือระหว่างรอส่งเด็กกลับคืนสู่ครอบครัวเดิม ซึ่งการจัดหาครอบครัวอุปถัมภ์นี้สำหรับครอบครัวที่ประสบปัญหาด้านการครองชีพ อยู่ในภาวะยากลำบาก ยากจน จะได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดูเด็ก เพื่อให้ครอบครัวสามารถเลี้ยงดูเด็กต่อไปได้ และเด็กมีโอกาสได้รับการศึกษาที่เหมาะสม อีกทั้งยังเป็นการป้องกันไม่ให้มีการส่งเด็กเข้ารับการอุปการะในรูปแบบของสถานรองรับ (Gate Keeping)

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 กรมกิจการเด็กและเยาวชนได้รับงบประมาณเงินอุดหนุนช่วยเหลือเลี้ยงดูเด็กในครอบครัวอุปถัมภ์ จำนวน 127,128,000 บาท เพื่อเป็นสวัสดิการให้แก่เด็กที่อยู่ในความดูแลของครอบครัวอุปการะคนละ 2,000 บาท จำนวน 5,297 คน รายงานข้อมูลสวัสดิการเงินอุดหนุนช่วยเหลือค่าเลี้ยงดูเด็กในครอบครัวอุปถัมภ์ของกรมกิจการเด็กและเยาวชนในปี 2565 พบว่า อาชีพของผู้อุปการะเด็ก 3 อันดับแรก ได้แก่ รับจ้าง ว่างาน และเกษตรกร ตามลำดับ⁴ จึงเป็นที่น่าเป็นห่วงว่าหากเด็กและเยาวชนกลุ่มนี้ ขาดความรู้ ความเข้าใจ และความหลากหลายของทักษะอาชีพมากนัก อาจกลายเป็นแรงงานทักษะต่ำหรือแรงงานกึ่งมีทักษะตามอาชีพของผู้อุปการะได้เนื่องจากไม่มีโอกาสและประสบการณ์ได้พบเจออาชีพที่หลากหลาย ไม่ทราบ หรือเข้าไม่ถึงตลาดแรงงานโลกในปัจจุบัน

เนื่องจากเด็กในความอุปการะของครอบครัวอุปถัมภ์เป็นเด็กกำพร้า ถูกทอดทิ้ง หรือบิดามารดาผู้ให้กำเนิดไม่สามารถให้การอุปการะเลี้ยงดูได้ จึงต้องอยู่ในความดูแลของครอบครัวอุปถัมภ์ อย่างไรก็ตาม ครอบครัวอุปถัมภ์ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีฐานะยากจน มีรายได้ในครัวเรือนน้อย หรือบางรายยังต้องพึ่งพาสวัสดิการจากรัฐด้านอื่น เช่น บัตรสวัสดิการแห่งรัฐ เบี้ยผู้สูงอายุ เป็นต้น ดังนั้น เด็กที่เติบโตในครอบครัวเหล่านี้เสี่ยงต่อการหลุดพ้นจากปัญหาความยากจน เมื่อพ้นเกณฑ์การช่วยเหลือภายหลังจากมีอายุครบ 18 ปีบริบูรณ์ไปแล้ว เด็กส่วนใหญ่ยังไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ในขณะที่ครอบครัวอุปถัมภ์ไม่มีเงินที่จะดูแลเด็กต่อไปได้

⁴ กรมกิจการเด็กและเยาวชน. (2565). รายงานข้อมูลสวัสดิการเงินอุดหนุนช่วยเหลือค่าเลี้ยงดูเด็กในครอบครัวอุปถัมภ์ของกรมกิจการเด็กและเยาวชน. สืบค้น 20 เมษายน 2566, จาก <https://bi.dcy.go.th/views/DCY005/Dashboard?iid=1&embed=y>

ดังนั้นเป้าหมายที่สำคัญที่สุดคือ เมื่อเด็กออกไปสู่โลกภายนอกหรือสู่สังคมใหม่ สังคมในชีวิตจริงแล้ว เด็กจะสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมที่เขาเจอได้เป็นอย่างดี ตลอดจนพวกเขาสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมใหม่ได้อย่างปกติสุข และสามารถยืนหยัดได้ด้วยตัวของเขาเอง ซึ่งจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงสถานะทางสังคม (Social Mobility) เศรษฐกิจ และหยุดวงจรความยากจนที่ส่งต่อกันจากรุ่นสู่รุ่น (Intergenerational Poverty) ให้สิ้นสุดลงในรุ่นของพวกเขา

ดิจิทัลแพลตฟอร์ม (Digital Platform) คือ พื้นที่ออนไลน์ที่รวบรวมข้อมูล เครื่องมือ และแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ไว้ในที่เดียวเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการจัดการการศึกษา สามารถจัดการเรียนรู้ผ่านบทเรียนได้หลากหลายรูปแบบ เช่น วิดีโอสาธิต แบบฝึกหัดแก้ปัญห และแบบทดสอบย่อย ตัวอย่างแพลตฟอร์มการเรียนรู้ดิจิทัล เช่น อีเลิร์นนิ่ง ระบบจัดการการเรียนการสอนออนไลน์ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (Learning Management System: LMS) เป็นต้น การใช้แพลตฟอร์มการเรียนรู้ดิจิทัลเป็นการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้ทัน การเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าเทคโนโลยีส่งเสริมให้คนแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากสื่อดิจิทัล และสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) ซึ่งทำให้การจัดการเรียนการสอนน่าสนใจยิ่งขึ้น สามารถ เรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา ส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียน และบทเรียนที่นำเสนอ นั้นสามารถ ปรับให้เหมาะกับผู้เรียนแต่ละคนได้คนในยุคดิจิทัลจึงมีความสามารถในการสร้างสรรค์และพัฒนา นวัตกรรม การเรียนรู้เพื่อตอบสนองความต้องการในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ได้ด้วยตนเองตามความถนัด ผ่านการสร้างแพลตฟอร์มการเรียนรู้จากสื่อสังคมออนไลน์ เช่น Website, Facebook Page, Line Open Chat, LINE Official Account, Google Sites, Instagram, Twitter, YouTube เป็นต้น⁵

แนวคิดในการใช้ดิจิทัลแพลตฟอร์ม (Digital Platform) มาใช้เพื่อสร้างเสริมทักษะความรู้ด้านอาชีพ ให้เด็กและเยาวชนในครอบครัวอุปถัมภ์ เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้มีโอกาสเข้าถึงข้อมูลที่สำคัญเพื่อเป็นแนวทางในการเตรียมความพร้อมด้านอาชีพในอนาคต เมื่อเด็กและเยาวชนสามารถประกอบอาชีพได้ก็จะสามารถลดปัญหาความยากจนข้ามรุ่นได้เช่นกัน โดยการสร้างแพลตฟอร์มที่เป็นแหล่งรวบรวมองค์ความรู้เปรียบเสมือนห้องแนะแนวขนาดใหญ่ของเด็กและเยาวชนกลุ่มเปราะบางให้มีความเข้าใจ มีเป้าหมายชีวิต รู้จักวางแผนชีวิต สังเคราะห์ความถนัดเพื่อการมีอาชีพให้สอดคล้องกับทิศทางเศรษฐกิจและการพัฒนาประเทศ

2.1.2 สภาพของปัญหาที่ผ่านมาและแนวโน้มของปัญหาในอนาคต และผลกระทบที่เกิดขึ้น

1) ปัญหาเศรษฐกิจ

งบประมาณได้รับจัดสรรไม่เพียงพอสำหรับให้ความช่วยเหลือเด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูอยู่ในครอบครัวอุปถัมภ์ กรมกิจการเด็กและเยาวชนไม่ได้รับจัดสรรงบประมาณเงินอุดหนุนช่วยเหลือในการเลี้ยงดูเด็กที่ครอบครัวอุปถัมภ์เพิ่มเติมมาเป็นเวลา 4 ปี (นับแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 - 2566) ในขณะที่มีความต้องการของกลุ่มเป้าหมายมีเพิ่มมากขึ้น

⁵ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2564). รายงานการวิจัยเรื่องแนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับ National Digital Learning Platform สำหรับประเทศไทย. <https://opendata.nesdc.go.th/dataset/reseach-0309-1>

งบประมาณ ปี พ.ศ.	คำขอ		งบประมาณที่ได้รับ		ผลการดำเนินงาน		หมายเหตุ
	เป้าหมาย	งบประมาณ	เป้าหมาย/ คน	งบประมาณ/ บาท	คน	เงิน/บาท	
2559	5,250	126,000,000	4,743	113,820,000	4,743	111,841,500	
2560	5,500	132,000,000	4,800	115,200,000	5,297	115,115,000	
2561	6,250	150,000,000	5,287	126,888,000	5,616	126,418,500	
2562	6,500	156,000,000	5,297	127,128,000	5,585	127,099,948	
2563	7,500	180,000,000	5,297	127,128,000	5,599	126,747,500	
2564	6,500	156,000,000	5,297	127,128,000	5,632	127,035,000	
2565	7,800	187,200,000	5,297	127,128,000	5,413	127,116,000	รอกการช่วยเหลือ จำนวน 89 คน
2566	6,357	152,568,000	5,297	127,128,000	อยู่ระหว่าง ดำเนินการ	อยู่ระหว่าง ดำเนินการ	รอกการช่วยเหลือ ผ่านระบบ welfare.dcy.go.th จำนวน 144 คน (ข้อมูล 27 ม.ค.66)

ตารางที่ 1 ผลการดำเนินงานครอบครัวอุปถัมภ์ปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 – ปัจจุบัน

เนื่องจากเด็กในความอุปการะของครอบครัวอุปถัมภ์เป็นเด็กกำพร้า ถูกทอดทิ้ง หรือบิดามารดา ผู้ให้กำเนิดไม่สามารถให้การอุปการะเลี้ยงดูได้ จึงต้องอยู่ในความดูแลของครอบครัวอุปถัมภ์ซึ่งย่อมดีกว่าอยู่ในความดูแลของสถานสงเคราะห์ อย่างไรก็ตาม ครอบครัวอุปถัมภ์ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีฐานะยากจน มีรายได้ในครัวเรือนน้อย หรือบางรายยังต้องพึ่งพารัฐสวัสดิการด้านอื่น เช่น บัตรสวัสดิการแห่งรัฐ เบี้ยผู้สูงอายุ เป็นต้น เมื่อพ้นเกณฑ์การช่วยเหลือภายหลังจากมีอายุครบ 18 ปีบริบูรณ์ไปแล้ว เด็กส่วนใหญ่ยังไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ในขณะที่ครอบครัวอุปถัมภ์ไม่มีเงินที่จะดูแลเด็กต่อไปได้ ดังนั้นเด็กที่เติบโตในครอบครัวอุปถัมภ์เหล่านี้เสี่ยงอยู่ในวงจรความยากจน และส่งต่อเป็นปัญหาความยากจนข้ามรุ่น ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อปัญหาสังคมจากความยากจนนี้ได้ เช่น ขาดโอกาสในการศึกษาต่อ ปัญหายาเสพติด ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาทางจิต เป็นต้น ทำให้เด็กไม่มีความมั่นคงในชีวิตซึ่งรัฐบาลไม่ได้มีการติดตามการเติบโตของเด็กหลังจากพ้นเกณฑ์การให้ความช่วยเหลือแต่อย่างใด

จากรายงานของ ISEE โดยกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) พบว่ามีเด็กนักเรียนที่มีฐานะยากจนจำนวนถึง 1,726,955 คน และข้อมูลจากระบบบริหารจัดการข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้า ปี 2565 หรือ TPMAP (Thai People Map and Analytics Platform) พบว่า ครัวเรือนที่มีแนวโน้มจะตกอยู่ในความยากจนข้ามรุ่นมีอยู่ถึง 597,248 ครัวเรือน หรือคิดเป็นร้อยละ 15 ของครัวเรือนที่มีเด็กและเยาวชนเป็นสมาชิก นอกจากนี้จำนวนครัวเรือนยากจนข้ามรุ่นยังมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากการแพร่ระบาดของโควิด-19 จากการวิเคราะห์ของลักษณะพิเศษของครัวเรือนยากจนข้ามรุ่นจะพบว่า ส่วนใหญ่ไม่มีเงินออม การศึกษาต่ำ และอัตราการพึ่งพิงสูง ซึ่งการขาดโอกาสทางการศึกษาและทักษะความรู้ที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพ ส่งผลต่ออนาคตของเด็กในครัวเรือนยากจนข้ามรุ่น เด็กกลุ่มนี้ต้องเข้าสู่ตลาดแรงงาน

ในฐานะแรงงานทักษะต่ำหรือแรงงานกึ่งมีทักษะเท่านั้น⁶ นอกจากจะส่งผลกระทบต่อรายได้และคุณภาพชีวิตของเด็กในอนาคตแล้ว ยังส่งผลต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมโดยรวม ขณะเดียวกันระบบการคุ้มครองทางสังคมของไทยยังมีช่องว่างและระดับสิทธิประโยชน์ที่ได้รับยังไม่เพียงพอต่อความจำเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต

2) ปัญหาสังคม

จากข้อมูลเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจและคุ้มครองเด็กทั่วประเทศในปี 2565 พบว่า เด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีมีจำนวน 13,059 ราย โดยเป็นเด็กที่ครอบครัวอยู่รวมกัน (อยู่ร่วมกับพ่อแม่) จำนวน 3,820 ราย คิดเป็นร้อยละ 29.25 และเป็นเด็กจากครอบครัวแยกกันอยู่มากถึงจำนวน 9,239 ราย คิดเป็นร้อยละ 70.25

การอยู่อาศัย	จำนวนคดี	ร้อยละ
ครอบครัวอยู่รวมกัน (อยู่กับบิดามารดา)	3,820	29.25
ครอบครัวแยกกันอยู่	9,239	70.75
• บิดา	1,282	9.82
• มารดา	3,257	24.94
• ญาติพี่น้อง	531	4.07
• นายจ้าง	202	1.55
• เพื่อนหรือคู่ครอง	263	2.01
• อื่น ๆ	3,704	28.36
รวมทั้งหมด	13,059	100.00

ตารางที่ 2 ข้อมูลเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจและคุ้มครองเด็กทั่วประเทศ ปี 2565⁷

จะเห็นได้ว่าความยากจนมีผลกระทบต่อปัญหาสังคม เช่น การขาดโอกาสในการศึกษาต่อ ปัญหาสุขภาพจิต ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาทางจิต เป็นต้น ทำให้เด็กไม่มีความมั่นคงในชีวิต ซึ่งในกลุ่มเด็กที่อยู่ในความอุปการะของครอบครัวอุปถัมภ์ รัฐบาลไม่ได้มีการติดตามการเติบโตของเด็กหลังจากพ้นเกณฑ์การให้ความช่วยเหลือแต่อย่างใด

3) ปัญหาด้านต้นแบบอาชีพ

เด็กและเยาวชนที่อยู่ในครอบครัวอุปถัมภ์อาจไม่มีต้นแบบและยังไม่เข้าใจถึงปัญหาและสาเหตุของความยากจนของตนเองที่อาจจะมีสาเหตุมาจากอาชีพ การมีงานทำ หรือทักษะ (ที่ไม่เพียงพอ) ของตนเองและจำเป็นที่จะต้องพัฒนาเพื่อเพิ่ม “รายได้” ทั้งนี้สาเหตุส่วนหนึ่งอาจมาจากการไม่มีต้นแบบในด้านการประกอบอาชีพเนื่องจากอาชีพของผู้อุปการะเด็กส่วนใหญ่ ได้แก่ รับจ้าง ว่างาน และเกษตรกร ตามลำดับ ประกอบกับที่ผ่านมามีกรมกิจการเด็กและเยาวชนดำเนินการส่งเสริมอาชีพให้เด็ก

⁶ อรวรรณ สุขโข และกษิพัฒน์ ถัดตามณีโรจน์. (2563). ตัดตอนจนข้ามรุ่น...หากสถานะแผนชาติเปลี่ยน?. สืบค้น 6 เมษายน 2566, จาก <https://theactive.net/read/ending-poverty/>

⁷ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. (2565). รายงานสถิติคดี ประจำปี พ.ศ. 2565.

<http://www.djop.go.th/storage/files/2/รายงานสถิติคดี%202565.pdf>

ในสถานรองรับในรูปแบบของความร่วมมือกับภาคเอกชนในการฝึกงานให้กับเด็ก และอบรมอาชีพให้กับเด็ก ในสถานรองรับ รวมถึงการสนับสนุนงบประมาณจัดโครงการฝึกอบรมอาชีพให้กับเด็กชุมชนท้องถิ่น แต่ไม่ครอบคลุมถึงกลุ่มเด็กและเยาวชนในความอุปการะของครอบครัวอุปถัมภ์

2.1.3 ความจำเป็นในการดำเนินการนำดิจิทัลแพลตฟอร์ม (Digital Platform) มาใช้ในการส่งเสริมอาชีพให้เด็ก

ภายใต้ทรัพยากรด้านงบประมาณของประเทศที่มีจำกัด เนื่องจากรัฐบาลประสบปัญหาด้านการเก็บภาษีหลังสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ในขณะที่ความต้องการเงินช่วยเหลือค่าเลี้ยงดูเด็กในครอบครัวอุปถัมภ์มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ประกอบกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 หมายความว่า 9 ไทยมีความยากจนข้ามรุ่นลดลง และหมายความว่า 12 ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต จึงเห็นว่ากรมกิจการเด็กและเยาวชนควรมองประเด็นการให้ความช่วยเหลือเด็กกลุ่มเป้าหมายให้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ที่จะพุ่งเป้าพลิกโฉมรูปแบบการทำงาน เพื่อแก้ปัญหาความยากจนในครัวเรือนเปราะบางรวมถึงการปรับรูปแบบการทำงานเป็น “พม. พลิกโฉม พัฒนามากกว่าสงเคราะห์”

ด้วยความจำเป็นดังกล่าวข้างต้น ผู้ศึกษาจึงมีแนวคิดที่จะให้สร้างดิจิทัลแพลตฟอร์ม (Digital Platform) เพื่อให้การสร้างเสริมทักษะความรู้ด้านอาชีพให้กับเด็กในความดูแลของครอบครัวอุปถัมภ์เพื่อให้เด็กได้มีความรู้และมีทางเลือกในการประกอบอาชีพทั้งในปัจจุบันและอนาคต ซึ่งจะทำให้เด็กสามารถดำรงชีวิตต่อไปได้อย่างยั่งยืน ทั้งเด็กที่อยู่ระหว่างการให้ความช่วยเหลือเงินอุดหนุนและหลังจากพ้นเกณฑ์การช่วยเหลือเมื่อมีอายุครบ 18 ปีบริบูรณ์ไปแล้ว โดยนำระบบดิจิทัลมาใช้ในการรวบรวมข้อมูลความรู้ด้านอาชีพต่าง ๆ ที่มีอยู่ทั้งเข้ามาไว้ในแพลตฟอร์มเดียวกัน เพื่อให้เด็กกลุ่มเป้าหมายได้เข้าไปค้นหาและศึกษาทำให้เด็กได้พัฒนาทักษะความรู้ด้านอาชีพตามความสนใจและเหมาะสมกับศักยภาพของเด็กและมีการติดตามผลภายหลังพ้นเกณฑ์การให้ความช่วยเหลือ รวมถึงการจัดกิจกรรม/โครงการเพื่อส่งเสริมทักษะความรู้ด้านอาชีพให้เด็กที่อยู่ในความดูแลของครอบครัวอุปถัมภ์ให้ทั่วถึง เพื่อลดปัญหาความยากจนข้ามรุ่นในอีกมิติ

2.2 การกำหนดข้อเสนอเชิงนโยบาย

จากแนวคิดของการสร้างเสริมโอกาสให้เด็กในความอุปการะของครอบครัวอุปถัมภ์ ศูนย์อำนวยการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม กรมกิจการเด็กและเยาวชน ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายได้มีทักษะความรู้ด้านอาชีพ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กและเยาวชนให้ดีขึ้น ภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 หมายความว่า 9 ไทยมีความยากจนข้ามรุ่นลดลง และหมายความว่า 12 ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต ผู้ศึกษาเห็นว่าการสร้างเสริมทักษะความรู้ด้านอาชีพให้กับเด็กในความอุปการะของครอบครัวอุปถัมภ์ เป็นการเตรียมความพร้อมให้เด็กสามารถวางแผนในอนาคตของตนตามความสามารถและความสนใจ ในการประกอบอาชีพที่มั่นคง และยั่งยืนในอนาคต โดยไม่ต้องพึ่งพิงสวัสดิการของรัฐ เช่น บัตรสวัสดิการแห่งรัฐ เงินช่วยเหลือเด็กในครอบครัวยากจน เป็นต้น หากเด็กในความอุปการะของครอบครัวอุปถัมภ์มีอาชีพและรายได้ที่มั่นคง สามารถดูแลตนเองได้ มีสภาพความเป็นอยู่ดี นั้นหมายถึงเด็กย่อมจะมีคุณภาพชีวิตที่ดีด้วยเช่นกัน

2.2.1 หลักการและแนวความคิด

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล (Individual Study) เรื่อง การใช้ดิจิทัลแพลตฟอร์มสร้างเสริมทักษะความรู้ด้านอาชีพให้เด็กและเยาวชนในครอบครัวอุปถัมภ์เพื่อลดปัญหาความยากจนข้ามรุ่น ผู้ศึกษาได้ค้นคว้าข้อมูลจากเอกสาร จากแหล่งข้อมูลทางเว็บไซต์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาเป็นข้อมูลและศึกษาหาแนวทางในการนำระบบดิจิทัลมาใช้ในการสร้างเสริมทักษะความรู้ด้านอาชีพให้กับเด็กในความอุปการะของครอบครัวอุปถัมภ์ เพื่อให้เด็กได้มีความรู้ความเข้าใจ และมีแรงจูงใจในการตัดสินใจที่จะเลือกอาชีพเพื่อที่จะมีรายได้ที่เป็นของตนเอง มีความมั่นคงในชีวิต สามารถเลี้ยงตนเอง นอกจากนี้ยังสามารถเลี้ยงดูบุคคลอื่น ๆ ในครอบครัวได้ด้วย ไม่ต้องพึ่งพาสวัสดิการของรัฐอีกต่อไป โดยผู้ศึกษาได้ทบทวนเอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

แนวคิดที่เกี่ยวข้อง

ความยากจนข้ามรุ่น สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติให้ความหมายว่า คราวเรือนที่มีเด็กและเยาวชนอายุ 0 - 18 ปี และมีความขัดสนทางรายได้หรือมิใช่รายได้ อย่างน้อยอย่างใดอย่างหนึ่งจาก 4 มิติ ได้แก่ มิติด้านสุขภาพ (เด็กแรกเกิดมีน้ำหนักไม่ถึง 2,500 กรัม หรือเด็ก 0 - 12 ปี ได้รับวัคซีนไม่ครบ) มิติด้านสภาพแวดล้อม (ไม่มีความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัย หรือขาดแคลนน้ำสะอาดสำหรับบริโภค) มิติด้านการศึกษา (เด็กขาดการเตรียมพร้อมก่อนวัยเรียน ไม่ได้รับการศึกษาภาคบังคับ หรือไม่ได้เรียนต่อชั้น ม.4 หรือเทียบเท่า หรือมีคนในครัวเรือนที่ไม่มีงานทำไม่ได้รับการฝึกอาชีพ หรือขาดทักษะในการอ่าน เขียน และคิดเลขอย่างง่าย) และมิติด้านความมั่นคงทางการเงิน (รายได้ครัวเรือนต่ำกว่า 38,000 บาท/คน/ปี หรือไม่มีเงินออม)⁸

แนวคิด Sustainable Development Goals หรือ SDGs คือ เป้าหมายการดำเนินธุรกิจอย่างยั่งยืน จาก “องค์การสหประชาชาติ” (United Nations) เพื่อเป็นแนวคิดธุรกิจหรือการดำเนินธุรกิจ ในยุคปัจจุบัน มีหลากหลายประเทศทั่วโลกเข้าร่วมลงนาม โดย SDGs มีวัตถุประสงค์เพื่อยุติความยากจน ปกป้องพิทักษ์โลก ทำให้ทุกคนมีความสุขและความมั่งคั่งอย่างยั่งยืน เป้าหมายที่องค์การสหประชาชาติ กำหนดไว้ มีทั้งหมด 17 เป้าหมาย โดยเป้าหมายที่ 1 คือ การยุติความยากจนทุกรูปแบบในทุกที่ (End poverty in all its forms everywhere) โดยมีเป้าประสงค์ ในการลดสัดส่วนชาย หญิง และเด็ก ในทุกช่วงวัยที่อยู่ภายใต้ความยากจนในทุกมิติ ตามนิยามของแต่ละประเทศให้ลดลงอย่างน้อยครึ่งหนึ่ง

⁸ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2555). จากปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ กว่า 1 ทศวรรษ. เรียกใช้เมื่อ 10 มกราคม 2562 จาก <http://www.pssgroup.moi.go.th/pdf/Sufficiency%20economy/1%20decade.pdf>

ภาพที่ 5 แนวคิด SDGs องค์การสหประชาชาติ

การแนะแนวอาชีพ (Vocational Guidance) เป็นกระบวนการอย่างหนึ่งที่มุ่งเน้นช่วยเหลือให้บุคคลมีความสามารถในการประกอบอาชีพได้อย่างเหมาะสมกับความถนัด ความสามารถและความสนใจของตน ตลอดจนการช่วยเตรียมบุคคลเพื่อการประกอบอาชีพ การช่วยให้บุคคลมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ และช่วยให้บุคคลสามารถพัฒนาอาชีพของตน⁹

ทฤษฎีการเลือกอาชีพของฮอลแลนด์ (Holland's Theory of Vocational Choice)

John L. Holland เป็นนักจิตวิทยาแห่งมหาวิทยาลัยจอนฮอปคิน ได้สร้างทฤษฎีการเลือกอาชีพ แบบสำรวจความสนใจในอาชีพ และแบบสำรวจบุคลิกภาพของตนเองเพื่อช่วยในการเลือก โดยได้ตั้งสมมติฐานไว้ดังนี้คือ

- 1) การเลือกอาชีพเป็นการแสดงออกถึงบุคลิกภาพของบุคคล ความสนใจในอาชีพแสดงให้เห็นถึงบุคลิกภาพในการทำงาน การใช้เวลาว่างและงานอดิเรกของบุคคล
- 2) การสำรวจความสนใจในอาชีพเป็นการวัดบุคลิกภาพของบุคคล
- 3) ถ้าบุคคลเลือกประกอบอาชีพอย่างหนึ่งอันเนื่องมาจากประวัติและบุคลิกภาพของเขา อาชีพอย่างเดียวกันนั้นจะดึงดูดความสนใจของบุคคลที่มีบุคลิกภาพหรือลักษณะที่ตรงหรือคล้ายคลึงกัน
- 4) บุคคลแต่ละคนมีความสนใจต่ออาชีพอยู่สองสามอาชีพซึ่งจะมีความสำคัญต่อการเลือกอาชีพมาก
- 5) ความพึงพอใจความมั่นคง และความสำเร็จในการประกอบอาชีพขึ้นอยู่กับความสอดคล้องระหว่างบุคลิกภาพของบุคคลกับสภาพแวดล้อมของการทำงาน

ทฤษฎีเชื่อมโยงความรู้ (Connectivism) เป็นทฤษฎีที่อธิบายการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองจากการค้นคว้าข้อมูลที่มีความเกี่ยวข้องกันตามประเด็นที่สนใจซึ่งจัดกระจายอยู่ในเครือข่ายอินเทอร์เน็ตหรือจากแหล่งความรู้อื่น ๆ และนำข้อมูลเหล่านั้นมาเชื่อมโยงกันเป็นเครือข่ายความรู้และสังเคราะห์จนเป็นองค์ความรู้ขึ้นมา¹⁰ โดยคำว่าข้อมูลในที่นี้หมายถึง ข้อความ รูปภาพ เสียง วิดีโอ เป็นต้น ซึ่งทฤษฎีนี้

⁹ จิตตินันท์ บุญสถิตกุล (2020). การแนะแนวด้านอาชีพและการสร้างความเข้าใจตนเองสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย, วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม ปีที่ 20 ฉบับที่ 2 เดือนพฤษภาคม – สิงหาคม. <https://ph01.tci.thaijo.org/index.php/JIE/article/download/244247/166337/>

¹⁰ สุทธิพร แทนทอง. (2563). ทฤษฎีและการเรียนรู้ในโลกยุคดิจิทัล : ทฤษฎีเชื่อมโยงความรู้และการเรียนรู้แบบผสมผสาน. วารสารสวนสุนันทาวิชาการ

George Siemens เป็นผู้พัฒนาขึ้นมาเพื่อแก้ไขข้อจำกัดของทฤษฎีการเรียนรู้ แบบดั้งเดิม 3 แนวทาง ได้แก่ การเรียนรู้เชิงพฤติกรรมนิยม (Behaviorism) การเรียนรู้เชิงพุทธิปัญญา (Cognitivism) และการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) และพัฒนาขึ้นเพื่อรองรับการจัดการเรียนรู้ผ่านระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ในยุคดิจิทัลโดยเฉพาะ โดยมองว่า“ความรู้ที่กระจัดกระจาย อยู่ทั่วไปบนเครือข่าย ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ขึ้นมาใหม่ได้ด้วยการเชื่อมต่อไปยังแหล่งความรู้ ที่ต้องการ และหาทางบริหารจัดการความสัมพันธ์ในการเชื่อมต่อความรู้เหล่านั้นไว้”¹¹

2.2.2 วิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการจัดทำข้อเสนอ

จากสถานการณ์ที่เด็กที่อยู่ในความดูแลของครอบครัวอุปถัมภ์ที่เป็นครอบครัวที่มีฐานะยากจน ต้องพึ่งพิงสวัสดิการเงินอุดหนุนค่าเลี้ยงดูเด็ก จากกรมกิจการเด็กและเยาวชน จำนวน 2,000 บาทต่อเดือน อาจจะไม่เพียงพอต่อการดำรงชีวิตในครอบครัวที่มีสมาชิกหลายคน ความยากจนทำให้เด็กหลายคนขาดโอกาสทางการศึกษา การประกอบอาชีพ ซึ่งอาจส่งผลให้เกิดปัญหาสังคม เช่น เสพยาเสพติด หรือก่อปัญหาอาชญากรรมได้ ซึ่งจากสถิติของเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดี ในปี 2565 พบว่าเด็กส่วนใหญ่ไม่ได้อยู่ในครอบครัวที่มีพ่อแม่อยู่ร่วมกัน ดังนั้น การเสริมสร้างทักษะความรู้ด้านอาชีพให้กับเด็กในครอบครัวอุปถัมภ์จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เด็กและเยาวชนในครอบครัวอุปถัมภ์ควรมีโอกาสได้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับอาชีพที่ตนเองสนใจ ตลอดจนสามารถพินิจวิเคราะห์วางแผนในการประกอบอาชีพได้เหมาะสมกับตนเอง ซึ่งการแนะนำอาชีพจะสนองตอบความต้องการด้านทักษะความรู้ได้เป็นอย่างดี และสภาพการทำงานปัจจุบันมีการแข่งขันสูงเนื่องจากองค์กรกับคนไม่สมดุลกัน ดังนั้น องค์กรต่าง ๆ จึงมีโอกาที่จะคัดเลือกบุคคลที่มี ประสิทธิภาพในการทำงานสูงจะมีความมั่นคงในการทำงานมากกว่าคนที่มีประสิทธิภาพในการทำงานต่ำกว่า ด้วยเหตุนี้บุคคลที่ได้รับการเตรียมความพร้อม ได้รับการศึกษาหรือฝึกฝนอาชีพในแขนงที่เหมาะสมกับตนเองย่อมมีโอกาสได้รับเลือกเข้าทำงานมากกว่าและมีแนวโน้มความก้าวหน้าต่อไป

จากข้อมูลขององค์การยูนิเซฟ พบว่า ในประเทศไทย เยาวชนอายุ 15 - 24 ปี กว่า 1.4 ล้านคน ไม่ได้อยู่ในระบบการศึกษา การทำงาน หรือ การฝึกอบรม (NEET) เยาวชนในกลุ่ม NEET ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 68) ขาดแรงจูงใจและไม่ต้องการพัฒนาทักษะหรือทำงาน ทั้งนี้ มีปัจจัยเสี่ยงหลากหลายที่ทำให้เยาวชนตกอยู่ในกลุ่ม NEET เช่น ระดับการศึกษา สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคมที่ยากจน เป็นต้น ปัญหาหลักสูตรการศึกษาที่มุ่งพัฒนาทักษะที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการในตลาดแรงงานก็เป็นอีกอุปสรรคหนึ่งที่สำคัญ นอกจากนี้บริการจัดหางานและส่งเสริมอาชีพของภาครัฐก็ยังไม่เป็นที่น่าดึงดูดใจสำหรับเยาวชน เนื่องจากขาดการแนะแนวที่เพียงพอเกี่ยวกับทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ที่จำเป็นสำหรับการทำงานในระบบเศรษฐกิจฐานความรู้ เช่น ความรู้ด้านดิจิทัล ทักษะสีเขียว (Green skills) การคิดเชิงวิพากษ์ เป็นต้น¹²

¹¹ กิตติพงษ์ พุ่มพวง. (2558). การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ ด้วยทฤษฎีเชื่อมโยงความรู้(Connectivism) ผ่านสื่อสังคมออนไลน์. วารสารศิลปศาสตร์ปริทัศน์. 10(19). 1-13.

¹² College of Population Studies, Social Research Institute, Chula Unisearch, Chulalongkorn University (2023). การวิจัยเชิงลึกเกี่ยวกับเยาวชนที่ไม่ได้อยู่ในการทำงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม ในประเทศไทย (Youth Not in

กรมกิจการเด็กและเยาวชนมีภารกิจในการส่งเสริมและคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก และปฏิบัติ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2557 ซึ่งกำหนดให้รัฐต้องคุ้มครองและพัฒนาเด็กและเยาวชน ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ และผู้ด้อยโอกาส รวมทั้งเยาวชนซึ่งไม่มีผู้ดูแล ให้ได้รับการเลี้ยงดูการศึกษา อบรม จึงได้จัดสวัสดิการในรูปแบบสถาบันขึ้น หรือเรียกว่าสถานรองรับเด็ก ซึ่งประกอบไปด้วย สถานสงเคราะห์ สถานแรกรับ สถานคุ้มครองสวัสดิภาพ สถานพัฒนาและฟื้นฟู เพื่อให้การดูแล พัฒนา ให้การศึกษาและการฝึกอาชีพแก่เด็กที่ไม่ได้อยู่กับครอบครัวให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ และไม่เป็นการของ สังคม โดยกองส่งเสริมการพัฒนาและสวัสดิการเด็ก เยาวชน และครอบครัว เป็นหน่วยงานระดับกองภายใต้ กรมกิจการเด็กและเยาวชนที่มีหน้าที่ในการรับผิดชอบทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นการส่งเสริม สนับสนุน ประสาน และกำกับดูแลการดำเนินงานทั้งหมดของสถานรองรับเด็ก

กองส่งเสริมการพัฒนาและสวัสดิการเด็ก เยาวชน และครอบครัว กรมกิจการเด็กและเยาวชน มีกิจกรรม/โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กในสถานรองรับอยู่เป็นระยะ ๆ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาทักษะ ชีวิต ทักษะอาชีพ และการเรียนรู้ในห้องเรียน ให้เท่าทันกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงของสังคม รวมไปถึง เพื่อพัฒนาศักยภาพเยาวชนให้มีความเข้มแข็งทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ให้มีความพร้อมในการดำเนินชีวิตใน โลกภายนอก เพื่อประโยชน์ของตนเอง สังคมและประเทศชาติ ตัวอย่างกิจกรรม/โครงการ มีดังนี้ การดำเนินการตามบันทึกความร่วมมือเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนในสถานรองรับเด็ก กิจกรรมรู้ทันโลก ออนไลน์ การแนะนำการขอทุนและการสนับสนุนการศึกษากลุ่มเป้าหมาย การเรียนรู้การทำธุรกิจและ การบริหารร้านค้ากาแฟ การอบรมการผลิตวิดีโอเบื้องต้น กิจกรรมอาชีพในฝันกับไอตอล กิจกรรมห้องเรียน ธรรมชาติ กิจกรรมสร้างมูลค่าจากขยะ เป็นต้น ทั้งนี้กลุ่มเป้าหมาย คือ เด็กและเยาวชนในสถานรองรับเท่านั้น

การเกิดขึ้นและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีสมัยใหม่ นำไปสู่การเกิดขึ้นของรูปแบบ เศรษฐกิจและกิจกรรมทางเศรษฐกิจใหม่ ๆ หลากหลายรูปแบบ รวมไปถึงรูปแบบและลักษณะการทำงาน ที่เปลี่ยนไป จากสถิติองค์กรใหญ่ทั่วโลกพบว่า อาชีพใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นในยุคปัจจุบันนี้จะเพิ่มขึ้นจาก 16% เป็น 27% ภายในปี 2022 ในขณะที่งานซึ่งได้รับผลกระทบจากเทคโนโลยีที่ล่าช้าหลังจะลดลงจาก 31% เหลือ 21% หมายความว่าตำแหน่งงานกว่า 75 ล้านตำแหน่งอาจได้รับผลจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ ยังมีตำแหน่งงานอีกกว่า 133 ล้านตำแหน่งที่คาดว่าจะเกิดขึ้นใหม่¹³ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลง ในระยะยาว ดังนั้นเด็กและเยาวชนควรมีการเตรียมความพร้อมที่สอดคล้องกับโลกยุคดิจิทัล รวมถึงการสร้าง การรับรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องต่อรูปแบบอาชีพ เพื่อให้สามารถวางแผนการทำงานได้อย่างชัดเจนต่อไป

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า กรมกิจการเด็กและเยาวชน มีหน่วยงานโดยเฉพาะ ในการดูแล ส่งเสริมศักยภาพของเด็กในสถาบัน แต่ยังไม่ครอบคลุมเด็กที่อยู่ในครอบครัวอุปถัมภ์ ที่แนวโน้ม จะมีจำนวนเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จากปัญหาความยากจน ในขณะที่จำนวนเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ดูแลในเรื่องครอบครัว อุปถัมภ์มีจำนวนจำกัด อีกทั้งงบประมาณในการพัฒนา ประเมิน ติดตามเด็กในครอบครัวอุปถัมภ์รายบุคคลนั้น

Employment, Education, or Training: NEET). <https://www.unicef.org/thailand/media/10751/file/In-depth%20research%20on%20youth%20NEET%20in%20Thailand%20TH.pdf>

¹³ The World Economic Forum. (2566). The Future of Jobs Report 2023.

https://www3.weforum.org/docs/WEF_Future_of_Jobs_2023.pdf?_gl=1*3bmvuf*_up*MQ..&gclid=EAlaIqOBChMIjsbn9YDL_gIVlygrCh3PnQTGEAAAYASAAEgIm7_D_BwE

มีน้อย ในขณะที่รูปแบบอาชีพจากอดีตจนถึงปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ดิจิทัลแพลตฟอร์ม (Digital Platform) จึงตอบโจทย์การเปลี่ยนแปลงแนวโน้ม (Trend) ของรูปแบบอาชีพที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ตลอดเวลาเป็นพลวัต เนื่องจากดิจิทัลแพลตฟอร์ม (Digital Platform) นั้นสามารถปรับปรุงเปลี่ยนแปลงข้อมูลได้ตลอดเวลา รวดเร็ว และไม่เสียค่าใช้จ่าย

ผลการวิจัยของสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ เผยให้เห็นว่า พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ต ในปี 2562 ของประชากร Gen Z (อายุน้อยกว่า 19 ปี ประชากรช่วงวัยเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาจนถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย) ใช้อินเทอร์เน็ต 10 ชั่วโมง 35 นาทีต่อวัน และพบว่า Gen Z ทำกิจกรรมออนไลน์อันดับหนึ่ง คือ การใช้ Social Media คิดเป็นร้อยละ 87.1¹⁴ ดังนั้น การที่รัฐส่งเสริมให้มิดิจิทัลแพลตฟอร์มเพื่อการเรียนรู้แห่งชาตินั้น จะช่วยสนับสนุนให้ประชากรในวัยเรียนใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการเรียนรู้ได้มากขึ้น เป็นการส่งเสริม ด้านวิชาการของประชากรในวัยนี้ซึ่งจะเป็นอนาคตของชาติต่อไป นอกจากนี้ข้อมูลจากสำนักงานสถิติแห่งชาติในปี 2564 พบว่า ประชากรวัยเรียนเข้าถึงการเรียนผ่านสมาร์ทโฟนเพิ่มขึ้น โดยครัวเรือนที่มีประชากรวัยเรียน (3-17 ปี) มีสมาร์ทโฟนเฉลี่ย 3.04 เครื่องต่อครัวเรือน และมีครัวเรือนที่มีประชากรวัยเรียนและมีสมาร์ทโฟนร้อยละ 97.91 และพบว่ากลุ่มครัวเรือนที่มีเศรษฐกิจต่ำสุด (decile 1) มีสมาร์ทโฟนเฉลี่ยครัวเรือนละ 2.61 เครื่อง*

การนำเอาระบบดิจิทัลในรูปแบบของแพลตฟอร์มหรืออื่น ๆ มาใช้ในการสร้างเสริมทักษะความรู้ด้านอาชีพให้เด็กและเยาวชนกลุ่มเป้าหมายได้มีความรู้ นั้น ผู้ศึกษาเห็นว่ามีความเหมาะสมอย่างยิ่ง เนื่องจากสามารถสร้างแหล่งข้อมูลความรู้เกี่ยวกับอาชีพทั้งหมดที่มีอยู่ไม่ว่าจะเป็นช่องทางยูทูป ช่องทางเว็บไซต์ หรืออื่น ๆ เพื่อให้เด็กและเยาวชนสามารถเข้าไปเลือกศึกษาหาข้อมูลได้ตลอดเวลา ง่าย และสะดวกรวดเร็ว โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายและไม่เสียเวลาในการเดินทางไปหาแหล่งความรู้ในที่อื่น ๆ เป็นการสร้างโอกาสที่จะนำไปสู่การสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน สามารถแก้ปัญหาได้ตรงจุดในภายใต้ทรัพยากรด้านงบประมาณของประเทศมีจำกัด

ทั้งนี้ จากการสืบค้นข้อมูลและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการแนะนำอาชีพ ผู้ศึกษาพบว่า ยังไม่มีหน่วยงานใดนำเสนอข้อมูลในรูปแบบแพลตฟอร์มทางออนไลน์ ข้อมูลส่วนใหญ่กระจุกกระจาย ต่างคนต่างทำ จึงเห็นว่าการรวบรวมข้อมูลด้านอาชีพที่มีอยู่ รวมถึงข้อมูลอาชีพใหม่ ๆ มาใช้ในการส่งเสริมทักษะความรู้ด้านอาชีพให้เด็กและเยาวชนกลุ่มเปราะบางจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งก็สอดคล้องกับแผนปฏิบัติการราชการระยะ 5 ปี พ.ศ. 2566 - 2570 ของกรมกิจการเด็กและเยาวชน ยุทธศาสตร์ที่ 1 เสริมสร้างศักยภาพเด็กและเยาวชนสู่ความเป็นพลเมืองคุณภาพ เป้าประสงค์คือ เด็กและเยาวชนได้รับโอกาสและพัฒนาศักยภาพอย่างเต็มที่ ตัวชี้วัด ร้อยละของกลุ่มเป้าหมายได้รับการเสริมสร้างประสบการณ์ การเรียนรู้ ความรู้และทักษะสมรรถนะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 และสอดคล้องกับพันธกิจของกรมกิจการเด็กและเยาวชนที่จะทำกิจกรรมกิจการเด็กและเยาวชนเป็นองค์กรดิจิทัลและเป็นศูนย์รวมข้อมูลด้านเด็กและเยาวชน

¹⁴ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2564). รายงานการวิจัยเรื่องแนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับ National Digital Learning Platform สำหรับประเทศไทย. <https://opendata.nesdc.go.th/dataset/research-0309-1>

2.2.3 แนวทางการนำดิจิทัลแพลตฟอร์ม (Digital Platform) มาใช้สร้างเสริมทักษะความรู้ด้านอาชีพให้เด็กและเยาวชนในครอบครัวอุปถัมภ์เพื่อลดปัญหาความยากจนข้ามรุ่น

เด็กและเยาวชนที่อยู่ในความดูแลของครอบครัวที่มีฐานะยากจนย่อมจะขาดโอกาสในหลาย ๆ ด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กที่ไม่ได้รับการเลี้ยงดูจากบิดามารดา ดังนั้น จะทำอย่างไรให้เด็กกลุ่มนี้สามารถวางแผนอนาคตของตนเองให้มีอาชีพและรายได้ที่มั่นคง สามารถเลี้ยงดูตนเองได้ เพื่อต่อสู้กับความยากจน ด้วยเหตุนี้เอง กรมกิจการเด็กและเยาวชน ในฐานะที่เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบนโยบายด้านเด็กและเยาวชน จึงควรจัดทำนโยบายที่มุ่งเน้นในการเสริมสร้างทักษะความรู้ด้านอาชีพให้กับเด็กและเยาวชนกลุ่มเป้าหมาย ทั้งนี้ เกณฑ์ในการตัดสินว่าบุคคลนั้นเข้าข่ายจนหรือไม่จนนั้น ในปี 2564 สำนักงานสถิติแห่งชาติได้กำหนดฐานการคิดจากรายได้ต่อเดือนที่ต้องได้ต่ำกว่า 2,802 บาท ต่อคนต่อเดือน หรือ 33,642 บาท ต่อคนต่อปี และปัจจุบันรัฐกำหนดรายได้ขั้นต่ำของประเทศไทยอยู่ระหว่าง 328 - 354 บาท ต่อวัน ดังนั้นการจัดทำแหล่งข้อมูลด้านอาชีพที่สามารถสร้างรายได้ที่มากกว่ารายได้ขั้นต่ำนั้นถือได้ว่ามีรายได้พ้นเกณฑ์ความยากจน

1) ระยะสั้น (ปี 2567)

1.1) ปรับปรุงระบบฐานข้อมูลสวัสดิการเงินอุดหนุนช่วยเหลือค่าเลี้ยงดูเด็กให้ครอบครัวอุปถัมภ์ ให้เป็นปัจจุบันและมีความสมบูรณ์ของข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วน เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการวางแผนการออกแบบแพลตฟอร์ม เช่น จำนวนกลุ่มเป้าหมาย ช่วงอายุของกลุ่มเป้าหมาย และระดับการศึกษาของกลุ่มเป้าหมาย เป็นต้น

1.2) ศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแพลตฟอร์มออนไลน์เพื่อส่งเสริมทักษะความรู้ด้านอาชีพสำหรับเด็กและเยาวชนจากผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องในแขนงต่าง ๆ เช่น ผู้เชี่ยวชาญแรงงานและด้านอาชีพใหม่ ๆ ในศตวรรษที่ 21 ที่เด็กและเยาวชนสนใจ ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยกันคิด วิเคราะห์ และออกแบบแพลตฟอร์ม

1.3) ทหารเรือการของงบประมาณรายจ่ายบูรณาการภายใต้แผนงานบูรณาการรัฐบาลดิจิทัล ร่วมกับกองยุทธศาสตร์และแผนงาน กรมกิจการเด็กและเยาวชน

1.4) วิเคราะห์ข้อมูล เขียนโครงการ จัดทำขอบเขตของงาน

2) ระยะกลาง (ปี 2568)

2.1) ดำเนินการจัดทำดิจิทัลแพลตฟอร์ม (Digital Platform) สร้างเสริมทักษะความรู้ด้านอาชีพให้เด็กและเยาวชนในครอบครัวอุปถัมภ์ เพื่อลดปัญหาความยากจนข้ามรุ่น โดยการรวบรวมข้อมูลการแนะแนวอาชีพ ค้นหาตนเอง ต้นแบบอาชีพ มีกระบวนการออกแบบเส้นทางชีวิตออนไลน์ ให้เด็กและเยาวชนมีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะให้รู้จักตัวเองชัดเจน เห็นทางเลือกอาชีพมากขึ้น (ประมาณ 6 เดือน - 1 ปี แล้วแต่ความยากง่ายของแพลตฟอร์ม)

2.2) สร้างความร่วมมือกับภาคเอกชน เพื่อให้ข้อมูลบนดิจิทัลแพลตฟอร์ม บรรลุวัตถุประสงค์ของตลาดแรงงานจริง เช่น การขอความร่วมมือบริษัทให้ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพและทักษะที่เป็นความต้องการของตลาดและนำข้อมูลดังกล่าวมาจำลองเป็นการทำงานจริงผ่านออนไลน์ เป็นต้น

2.3) สร้างความร่วมมือกับภาคประชาสังคม เพื่อให้ดิจิทัลแพลตฟอร์มมีความแตกต่าง หลากหลาย และน่าสนใจ เช่น เชิญชวนผู้ก่อตั้ง Start up ที่ประสบความสำเร็จจนกลายเป็น

Unicorn จัดทำคลิปลิวิดีโอเล่าถึงประสบการณ์ให้ฟังแบบเข้าใจง่าย เพื่อให้ตอบสนองกับแนวคิดของคนรุ่นใหม่ที่มีแนวโน้มอยากออกจาก Comfort Zone เป็นต้น

2.4) ประชาสัมพันธ์การใช้ดิจิทัลแพลตฟอร์มให้กลุ่มเป้าหมายและผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบอย่างทั่วถึงครอบคลุม

3) ระยะยาว (ปี 2569 เป็นต้นไป)

3.1) สำรวจความพึงพอใจหรือความเห็นของผู้ใช้ที่มีต่อดิจิทัลแพลตฟอร์มปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง และพัฒนาแพลตฟอร์มให้มีประสิทธิภาพตอบสนองความต้องการของเด็กและเยาวชนในด้านอาชีพครบทุกมิติ

3.2) วางแผนการติดตามประเมินผลเด็กกลุ่มเป้าหมายเป็นรายบุคคลทั้งที่อยู่ในระบบได้รับเงินอุดหนุนและที่พ้นเกณฑ์การช่วยเหลือเงินอุดหนุนไปแล้ว ว่าเด็กได้มีอาชีพ หรือไปศึกษาต่อ เพื่อให้ได้ประกอบอาชีพตามที่ได้เตรียมหรือวางแผนไว้หรือไม่

2.2.4 ปัจจัยที่อาจมีผลกระทบต่อความสำเร็จของการดำเนินการตามข้อเสนอ

ในการดำเนินการจัดทำโครงการหรือกิจกรรมใด ๆ ต้องมีการวางแผนในเรื่องความเสี่ยงหรือผลกระทบที่อาจทำให้การดำเนินงานไม่ประสบความสำเร็จ ดังนั้น ผู้ศึกษาได้วิเคราะห์ความเสี่ยงหรือปัจจัยที่อาจทำให้การดำเนินการตามข้อเสนอไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่วางไว้ รวมถึงวิธีแก้ไขไว้ดังนี้

ที่	ปัจจัยที่อาจมีผลกระทบ	การแก้ไขปัญหา
1	ขาดความร่วมมือจากหน่วยงานที่รับผิดชอบ	<ul style="list-style-type: none"> - สร้างความร่วมมือร่วมใจ มีความชัดเจนในเป้าหมาย มีการสื่อสารแลกเปลี่ยนความคิดเห็นข้อมูลข่าวสารอย่างจริงจัง เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง ปรับเปลี่ยนมุมมองจากข้อขัดแย้งไปสู่มุมมองความคิดใหม่ ๆ ในเชิงแก้ไขปัญหาและพัฒนา - ส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่/หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีความตระหนักถึงปัญหาของเด็กและเยาวชนในครอบครัวอุปถัมภ์ที่อาจจะมีข้อจำกัดในเรื่องต้นแบบ ความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ในเรื่องอาชีพที่หลากหลาย ทันสมัย ตอบสนองกับความต้องการของตลาด ทำให้ในอนาคตอาจไม่มีงานทำ หรือทำงานที่ได้รับผลตอบแทนน้อย ส่งผลให้เกิดความยากจนซ้ำซ้อน ซึ่งจะเป็นอุปสรรคอย่างมากในการพัฒนาประเทศ
2	ขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณ	หาวิธีการขอจัดสรรงบประมาณจากส่วนกลางกรมกิจการเด็กและเยาวชนเพื่อมาสนับสนุน หรือขอความร่วมมือเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนในการสร้างดิจิทัลแพลตฟอร์ม (Digital Platform) ดังกล่าว

ที่	ปัจจัยที่อาจมีผลกระทบ	การแก้ไขปัญหา
3	ขาดผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญที่จะกำกับดูแลแพลตฟอร์ม	- เปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเข้ารับการอบรมเพื่อให้สามารถกำกับดูแล และรับผิดชอบระบบได้ - ปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ หรือหน่วยงานจ้างภายนอกที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน (Outsource)

2.3 ภาวะผู้นำเพื่อขับเคลื่อนข้อเสนอ

ภาวะผู้นำ (Leadership) เป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญต่อตัวผู้นำ เพราะภาวะผู้นำจะเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จขององค์กร ดังนั้นในการขับเคลื่อนโครงการตามข้อเสนอเรื่อง “การใช้ดิจิทัลแพลตฟอร์มสร้างเสริมทักษะความรู้ด้านอาชีพให้เด็กและเยาวชนในครอบครัวอุปถัมภ์เพื่อลดปัญหาความยากจนข้ามรุ่น” นั้น ผู้ศึกษาต้องใช้ทักษะหลายด้านเพื่อที่จะให้ข้อเสนอดังกล่าวประสบผลสำเร็จ และสามารถนำไปใช้ได้จริง อันนำมาซึ่งประโยชน์ของเด็กกลุ่มเป้าหมาย และประเทศชาติต่อไป ซึ่งผู้ศึกษาจะต้องใช้ทักษะเพื่อขับเคลื่อนข้อเสนอ ดังนี้

2.3.1 ทักษะในการจูงใจโน้มน้าว ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้ศึกษาคิดข้อเสนอจากประสบการณ์ตรง และข้อมูลที่ได้รับ ดังนั้นประการแรกที่ต้องทำคือการนำข้อเสนอการใช้ดิจิทัลแพลตฟอร์มสร้างเสริมทักษะความรู้ด้านอาชีพให้เด็กและเยาวชนในครอบครัวอุปถัมภ์เพื่อลดปัญหาความยากจนข้ามรุ่น ไปพูดคุยกับทีมงานและผู้เกี่ยวข้องก่อน จึงจำเป็นจะต้องอาศัยทักษะในการจูงใจและโน้มน้าวให้เห็นพ้องกับแนวคิดและข้อเสนอดังกล่าว

2.3.2 ความสามารถในการทำงานเป็นทีมทำให้เกิดความร่วมมือในการทำงาน ทุกคนต้องร่วมมือกัน ผู้ศึกษาต้องรับฟังความคิดเห็นจากผู้อื่นด้วย เพื่อให้ภาพรวมการทำงานราบรื่น และต้องพร้อมจะสนับสนุนความสำเร็จของทีมงาน

2.3.3 ทักษะด้านดิจิทัล แม้ว่าผู้ศึกษาจะมีทักษะด้านดิจิทัลที่โดดเด่น แต่ก็ยังต้องเพิ่มพูนความรู้และทักษะดิจิทัลอยู่ตลอดเวลา เนื่องจากเทคโนโลยีมีความก้าวหน้าอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะเรื่องการทำดิจิทัลแพลตฟอร์ม (Digital Platform) ที่จะนำมาใช้สำหรับเป็นแหล่งข้อมูลในด้านอาชีพที่มีหลากหลายรูปแบบ

2.3.4 กล้าเปลี่ยนแปลง การจะก้าวสู่การเป็นผู้นำที่ประสบความสำเร็จได้นั้น ต้องเข้าใจก่อนว่าไม่ว่าเราจะทำอะไรย่อมส่งผลกระทบต่อองค์กรแน่นอน ดังนั้น ผู้ศึกษาต้องไม่กลัวที่จะสร้างความเปลี่ยนแปลงให้มองว่าเป็นเรื่องท้าทายที่ผู้ศึกษาและทีมงานสามารถทำร่วมกันได้ในการที่จะเปลี่ยนรูปแบบการสงเคราะห์เด็กให้เป็นงานพัฒนาเด็ก

2.3.5 การวางแผนเชิงกลยุทธ์ในการใช้ดิจิทัลแพลตฟอร์มสร้างเสริมทักษะความรู้ด้านอาชีพให้เด็กและเยาวชนในครอบครัวอุปถัมภ์เพื่อลดปัญหาความยากจนข้ามรุ่น จำเป็นต้องใช้ฐานข้อมูลหลากหลาย ต้องอาศัยความสามารถคิดวิเคราะห์ ในการจัดทำโครงการ โดยกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายให้ชัดเจน มีการวางแผน โดยละเอียดรอบคอบ ในการดำเนินงานจำเป็นต้องมีการวางแผนเชิงกลยุทธ์ตั้งแต่ ต้นทางจนถึงปลายทางให้ชัดเจน เพื่อให้การดำเนินงานโครงการประสบผลสำเร็จบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้

2.3.6 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

1) การแนะแนวอาชีพเป็นเรื่องที่สำคัญกับเด็กและเยาวชนที่จะต้องสามารถประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับศักยภาพและความสนใจของตนเองในอนาคตทำให้สร้างอาชีพและรายได้อย่างมั่นคง และ

ยั่งยืน ดังนั้น กรมกิจการเด็กและเยาวชนควรพิจารณาความเป็นไปได้ของการจัดให้มีหน่วยงานแนะนำด้านอาชีพให้เด็กในแต่ละ อบต. หรือปรับเปลี่ยนบทบาทหน้าที่ของบ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดให้เป็นหน่วยงานที่สามารถส่งเสริมทักษะด้านอาชีพให้เด็กควบคู่ไปกับภารกิจปกติด้วย

2) กรมกิจการเด็กและเยาวชนอาจนำแนวคิดของ คิตส์ซาเนีย (KidsZania) ซึ่งเป็นศูนย์การเรียนรู้ผ่านการสวมบทบาทอาชีพ มุ่งเน้นให้เด็กได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านการเล่นที่สนุกสนานด้วยกิจกรรมเด็กในรูปแบบของการสวมบทบาทการทำงานในแต่ละอาชีพ ส่งเสริมพัฒนาการทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และสร้างแรงบันดาลใจในการประกอบอาชีพที่ใฝ่ฝันในอนาคต โดยภายในเมืองคิตส์ซาเนียนี้ ประกอบไปด้วยอาคารร้านค้า ท่าอากาศยาน ธนาคาร โรงละคร โรงพยาบาล เขตโรงงานหลายประเภทและยานพาหนะ ที่รังสรรค์ขึ้นมา เพื่อให้บรรยากาศภายในเมืองจำลองแห่งนี้เสมือนจริงมากที่สุด อย่างไรก็ตามการใช้บริการของคิตส์ซาเนียจะต้องเสียค่าใช้จ่ายสูง เด็กบางคนเท่านั้นที่มีโอกาสจะได้ใช้บริการ ดังนั้นถ้าเป็นไปได้กรมกิจการเด็กและเยาวชนอาจนำเสนอศูนย์การเรียนรู้แบบคิตส์ซาเนียในรูปแบบของรถเคลื่อนที่ (Mobile Car) โดยจัดแต่งรถที่เป็นลักษณะตู้คอนเทนเนอร์ที่ตกแต่งเป็นห้องเล็ก ๆ จำลองรูปแบบของสถานที่ทำงานและเครื่องแบบที่สวมใส่ บริการให้กับเด็กและเยาวชนที่ขาดโอกาสให้ได้มีโอกาสสัมผัสกับการเรียนรู้เสมือนจริงที่จะเป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญเมื่อต้องเติบโตเป็นผู้ใหญ่ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริงในอนาคต

3. แผนพัฒนาตนเอง

(ข้อมูลส่วนบุคคลไม่เผยแพร่)

บรรณานุกรม

- กนกวรรณ มะโนรัมย์ และคณะ. (2566). พันัยกรรมความยากจนในสังคมไทย....ดำรงอยู่แต่มองไม่ค่อยเห็น. สืบค้น 20 เมษายน 2566, จาก <https://prachatai.com/journal/2023/03/103211>
- กรมกิจการเด็กและเยาวชน และองค์การยูนิเซฟ ประเทศไทย. (2565). แผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยการเลี้ยงดูทดแทนสำหรับเด็ก ระยะที่ 1. <https://www.unicef.org/thailand/media/10146/file/National%20Action%20Plan%20of%20Alternative%20Care%20TH.pdf>
- กรมกิจการเด็กและเยาวชน. (2560). ยุทธศาสตร์การคุ้มครองเด็กแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2564. <https://www.dcy.go.th/multimedias/1646025245219/1646035197998>
- กรมกิจการเด็กและเยาวชน. (2563). รายงานการวิเคราะห์สถานการณ์การเลี้ยงดูทดแทนในประเทศไทย: ช่องว่างด้านข้อมูลและแนวทางการดำเนินการที่พบจากการปรับใช้เครื่องมือประเมินความก้าวหน้าว่าด้วยการเลี้ยงดูทดแทน (Tracking Tool). <https://www.unicef.org/thailand/media/856/file/A2.pdf>
- กรมกิจการเด็กและเยาวชน. (2565). รายงานข้อมูลสถิติการเงินอุดหนุนช่วยเหลือค่าเลี้ยงดูเด็กในครอบครัว อุปกรณ์ของกรมกิจการเด็กและเยาวชน. สืบค้น 20 เมษายน 2566, จาก <https://bi.dcy.go.th/views/DCY005/Dashboard?iid=1&embed=y>
- กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. (2565). รายงานสถิติคดี ประจำปี พ.ศ. 2565. <http://www.djop.go.th/storage/files/2/รายงานสถิติคดี%202565.pdf>
- กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. (2566). 7 ข้อเรียกร้องจากยูนิเซฟสำหรับการเลือกตั้งในประเทศไทย. <https://www.unicef.org/thailand/media/10621/file/UNICEF%20Thailand's%20Seven%20Asks%20for%20the%20General%20Elections%20TH%20.pdf>
- กิตติพงษ์ พุ่มพวง. (2558). การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้วยทฤษฎีเชื่อมโยงความรู้(Connectivism) ผ่านสื่อสังคมออนไลน์. วารสารศิลปศาสตร์ปริทัศน์. 10(19). 1-13.
- คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน. (2542). อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก. <https://humanrights.mfa.go.th/upload/pdf/crct.pdf>
- คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.(2562). เป้าหมาย SDGs 17 ประการ.สืบค้น 20 เมษายน 2566, จาก <https://science.mahidol.ac.th/sdgs/sdgs-17/>
- จิตตินันท์ บุญสถิรกุล (2020). การแนะแนวด้านอาชีพและการสร้างความเข้าใจตนเองสำหรับนักเรียนระดับมัธยมตอนปลาย, วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม ปีที่ 20 ฉบับที่ 2 เดือนพฤษภาคม – สิงหาคม. <https://ph01.tci-thaijo.org/index.php/JIE/article/download/244247/166337/>
- พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546, (2546). https://www.dcy.go.th/public/mainWeb/file_download/1638170189326-511345003.pdf
- พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560, (2560). <http://law.m-society.go.th/law2016/uploads/lawfile/594b794beae11.pdf>

- ศูนย์วิจัยและสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน. (2064). SDG 101 | รู้หรือไม่ว่า SDGs 17 เป้าหมายสามารถแบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม. สืบค้น 20 เมษายน 2566, จาก <https://www.sdgmovement.com/2021/03/29/sdgs-5p/>
- สุทธิพร แทนทอง. (2563). ทฤษฎีและการเรียนรู้ในโลกยุคดิจิทัล : ทฤษฎีเชื่อมโยงความรู้และการเรียนรู้แบบผสมผสาน. วารสารสวนสุนันทาวิชาการและวิจัย.14(1),1-14.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2555). จากปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติกว่า 1 ทศวรรษ. <http://www.pssgroup.moi.go.th/pdf/Sufficiency%20economy/1%20decade.pdf>
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ.(2565). จำนวนประชากรอายุต่ำกว่า 18 ปี (จากทะเบียน). สืบค้น 20 เมษายน 2566, จาก https://catalog.nso.go.th/mk/dataset/os_01010401_0101
- องค์การยูนิเซฟ ประเทศไทย. ทักษะและโอกาสการมีงานทำของวัยรุ่น ส่งเสริมเยาวชนเพื่ออนาคตที่ดีกว่า. สืบค้น 20 เมษายน 2566, <https://www.unicef.org/thailand/th/node/3191>
- อรรวรรณ สุขโข และกษิพัฒน์ ลัดตามณีโรจน์. (2563). ตัดตอนจนข้ามรุ่น...หากสถานะแผนชาติเปลี่ยน?. สืบค้น 6 เมษายน 2566, จาก <https://theactive.net/read/ending-poverty/>
- อัลเบอท ปอทเจส. แพลตฟอร์มออนไลน์ ภูมิทัศน์ใหม่ของการเรียนรู้. (2565). สืบค้น 8 พฤษภาคม 2566, <https://www.thekommon.co/online-learning-platform-lifelonglearningfocus/>
- Alternative Care Thailand. (2021). Database of private children's homes in Thailand.
- Cathy Li. The COVID-19 pandemic has changed education forever. This is how. (2564). สืบค้น 8 พฤษภาคม 2566, จาก www.weforum.org
- College of Population Studies, Social Research Institute, Chula Unisearch, Chulalongkorn University (2023). การวิจัยเชิงลึกเกี่ยวกับเยาวชนที่ไม่ได้อยู่ในการทำงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม ในประเทศไทย (Youth Not in Employment, Education, or Training: NEET). <https://www.unicef.org/thailand/media/10751/file/In-depth%20research%20on%20youth%20NEET%20in%20Thailand%20TH.pdf>
- Department of Children and Youth, & Unicef. (2022). Holistic review of alternative care provision in the area of Thailand with a high number of migrant children: the border district of Sangkhlaburi.
- My career. (2560). Holland Codes. สืบค้น 6 เมษายน 2566, https://www.mycareer-th.com/res_holland_codes.php
- TechTalkThai. (2562). เสริมแกร่งทักษะอาชีพผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล โลกแห่งการเรียนรู้ออนไลน์ กระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ แบ่งปันไอเดีย. สืบค้น 2 พฤษภาคม 2566, จาก <https://www.techtalkthai.com/depa-thaiskill-campaign/>
- Thailand Development Research Institute. (2020). Youth Employability Scoping Study. <https://www.unicef.org/thailand/media/4771/file/Youth%20Employability%20Scoping%20Study.pdf>

The World Economic Forum. (2566). The Future of Jobs Report 2023.

https://www3.weforum.org/docs/WEF_Future_of_Jobs_2023.pdf?_gl=1*3bmvuf*_up*MQ..&gclid=EAlaIQobChMIjsbn9YDL_gIVlygrCh3PnQTGEAAYASAAEgIm7_D_BwE

ประวัติผู้เขียนเอกสารรายงานการศึกษาส่วนบุคคล
นางศิริรัตน์ กาญจน์กำธร

ประวัติการศึกษา

ปริญญาตรี บริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจทั่วไป มหาวิทยาลัยรามคำแหง ปี 2528

ปริญญาโท สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสวัสดิการแรงงาน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปี 2537

ประสบการณ์การรับราชการ

นักสังคมสงเคราะห์ 4 กรมประชาสงเคราะห์ สำนักงานประชาสงเคราะห์ จังหวัดนนทบุรี

นักสังคมสงเคราะห์ 6 กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ สำนักป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้าหญิงและเด็ก

นักสังคมสงเคราะห์ชำนาญการ กรมกิจการเด็กและเยาวชน ศูนย์อำนวยการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม

นักพัฒนาสังคมชำนาญการพิเศษ กรมกิจการเด็กและเยาวชน ศูนย์อำนวยการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม

ผู้อำนวยการศูนย์อำนวยการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม กรมกิจการเด็กและเยาวชน

ผลงานทางวิชาการ

การเปรียบเทียบการรับรู้ ทักษะชีวิต และพฤติกรรมเสี่ยงต่อโรคเอดส์ของแรงงาน ในเขตนิคมอุตสาหกรรมบางชัน และเขตนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ (พ.ศ. 2537)

รางวัลหรือทุนการศึกษา (เฉพาะที่สำคัญ)

ได้รับการประกาศเชิดชูเกียรติให้เป็น ข้าราชการพลเรือนดีเด่น ปี พ.ศ. 2565

ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบันและสถานที่ทำงาน

ผู้อำนวยการศูนย์อำนวยการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม

ศูนย์อำนวยการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม

255 ชั้น 2 อาคาร 60 ปี กรมประชาสงเคราะห์ ถนนราชวิถี เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร 10400